



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_12_INOVACE_A_PD_2.SADA_18

Název klíčové aktivity: I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

Označení v TK: EU-I/2A-PD-2.sada-č.18

Autor: Mgr. Petr Drkal

Datum vytvoření: prosinec 2011

Název DUM: Stoletá válka

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 7.

Druh učebního materiálu: prezentace

Klíčová slova: stoletá válka, Anglie, Francie, Calais, Jana z Arku, válka růží

Anotace: Žáci v této hodině pracují pod vedením učitele, který má k prezentaci výklad nového učiva. Seznamují se s příčinami nepřátelství mezi Anglií a Francií, průběhem stoleté války a jejími důsledky na další vývoj v obou zemích. Na konci prezentace odpoví na kontrolní otázky.

*Soupeření Anglie a Francie
ve 12. – 15. století*

Příčiny nepřátelství Anglie a Francie

- ❖ anglický král **Jindřich II.** ovládal v 2. pol. 12. stol. $\frac{1}{2}$ území Francie, ohrožení francouzského státu, francouzský král **Filip II. August** zahájil boj o anglická území
- ❖ král **Richard Lví srdce** většinu své vlády pobýval mimo Anglii (křížová výprava, zajetí), místo něj a po jeho smrti vládl jeho bratr **Jan** zvaný **Bezzemek**, prohrál válku s Francií (1202 - 1204) a ztratil většinu držav
- ❖ roku 1215 si anglická šlechta si na králi vynutila přijetí tzv. **Velké listiny svobod** (Magna charta libertatum) = svobody pro světské a církevní feudály a města, vytvoření **Velké rady = parlament**

Stoletá válka 1337 – 1453

Příčiny války

- ❖ smrtí Karla IV. r. 1328 vymřel rod Kapetovců, nárok anglického krále Eduarda III. na francouzský trůn, francouzská šlechta vybrala Filipa z Valois = Filip VI.
- ❖ hospodářské zájmy ve Francii a ve Flandrech = bohatá, ekonomicky vyspělá oblast, odběr a zpracování anglické vlny
- ❖ snaha získat v bohaté Francii válečnou kořist

Fáze války

I. etapa (1337 - 1360)

- ❖ jasná převaha Anglie, vojsko krále Eduarda III. a jeho syna Eduarda (Černý princ), dobyla řadu měst na S Francie (Caen, Calais)
- ❖ R. 1346 bitva u Kresčaku (Crésy), Angličané vyhráli díky skvělým lučištníkům, padl Jan Lucemburský bojující za Francii
- ❖ v bitvě u Poitiers v r. 1356 zajal Černý princ krále Jana II. (vězněn v Londýně, výkupné 3 miliony dukátů), Eduard měl korunu na dosah
- ❖ mír v Brétigny r. 1360 = Eduard III. se zřekl francouzské koruny, Flandry zůstaly Francouzům, Angličanům Calais a většina francouzského území



Bitva u Kresčaku



Dobytí Calais



Bitva u Poitiers

II. etapa (1360 - 1415)

- ❖ převaha Francie, Karel V. obnovil boje
- ❖ reorganizace armády, Francouzi vedli drobnou válku, vyhýbali se velkým bitvám
- ❖ do r. 1380 dobyli většinu obsazeného území, Angličanům zbyl úzký pás na lamanšském pobřeží (přístavy Calais, Bordeaux a Bayonne)

III. etapa (1415 - 1453)

- ❖ Angličané vyhráli bitvu u **Azincourtu**, ovládli sever Francie, obsadili **Paříž** (1418)
- ❖ povstání proti Angličanům, pod vedením **Jany z Arku** (Jeanne d'Arc), r. 1429 osvobodili **Orleáns** (Panna Orleánská), dobyta **Remeš** (korunovace Karla VII.)
- ❖ r. 1430 zajata Burgundány, předána Angličanům, v **Rouenu** odsouzena jako kacířka a upálena (1431)
- ❖ r. 1435 se Burgundsko přidalo k Francii, Angličané prohrávají, r. 1436 dobyta Paříž, r. 1449 Normandie, poslední bitva u **Castellione** r. 1453
- ❖ **stoletá válka skončila**
- ❖ Anglii zůstalo jen **Calais** a **Normanské ostrovy**



bitva u Azincourtu



Johanka z Arku

Povstání poddaných

Francie

- ❖ r. 1358 vypuklo **povstání měšťanstva** (Etienne Marcel, ovládnutí Paříže) a **vesničanů „jacquerie“** (posměšně Kubové) = poddaní odmítají platit výkupné a daně, řádění tlup žoldnéřů
- ❖ **obě byla potlačena**



Dauphin Karel přijímá delegaci měšťanů vedenou Étienmem Marcelem



Smrt Wata Tylera

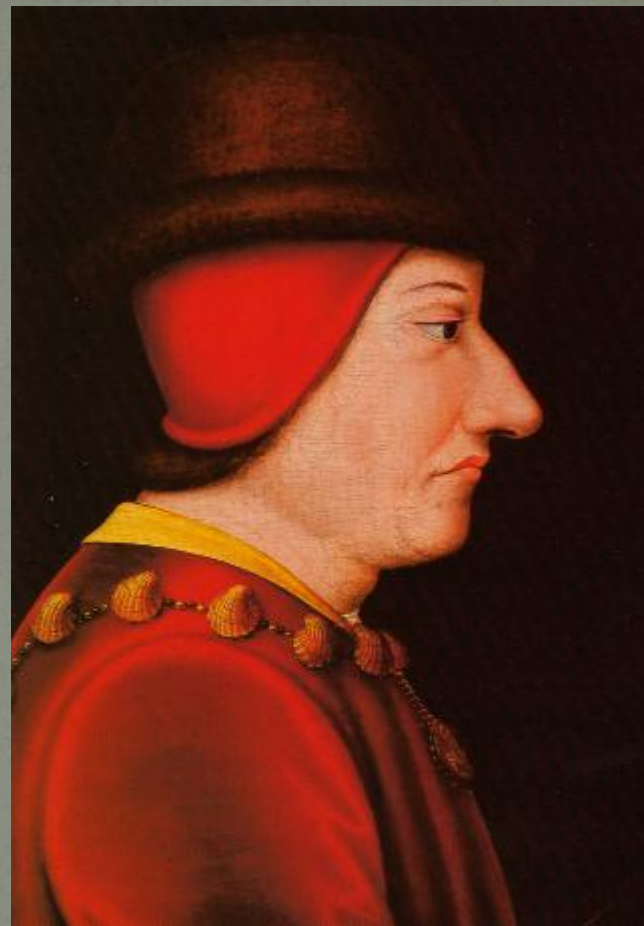
Anglie

- ❖ **povstání sedláků** (1380 - 1381) vedené Johnem Ballem a Watem Tylerem
- ❖ petice s požadavky povstalců = zrušení nevolnictví, přeměna roboty v peněžní rentu, všeobecná amnestie a volný obchod
- ❖ král jednal s Tylerem a požadavky přijal
- ❖ nakonec byl Tyler zavražděn a Ball popraven

Situace po stoleté válce

Francie

- ❖ král Ludvík XI. zlomil moc šlechty, dokončil sjednocení, hranice zhruba jako dnes
- ❖ **centralizovaná moc** = v čele král, královská rada a úředníci, upadá vliv generálních stavů
- ❖ **rozvoj hospodářství** = vytváření vnitřního trhu, rozvoj jednotlivých krajů



Ludvík XI.

Anglie



Jindřich VII. Tudor

- ❖ třicetiletá **krize** po porážce ve stoleté válce, spory mezi vysokou šlechtou
- ❖ šlechta ze severu podporovala vládnoucí rod **Lancasterů** (Jindřich VI.), šlechta z jihu vévody z **Yorku** (Richard Plantagenet)
- ❖ v letech 1455 – 1485 **válka růží** = **lancasterové** (**červená růže**) X **yorkové** (bílá růže), nejdříve převaha Lancasterů, později Yorků, zahynula většina vysoké šlechty
- ❖ proti vládě **Richarda III.** se spojila anglická šlechta v čele s **Jindřichem Tudorem** (příznivce Lancasterů žijící ve Francii), porazili jej v **bitvě u Bosworthu** (1485)
- ❖ králem **Jindřich VII. Tudor** = nová dynastie **tudorovci**, stabilizace společnosti

Otázky a úkoly:

1. Jaké byly příčiny soupeření Anglie a Francie?
2. Jak se změnila vláda anglických panovníků po vydání Velké listiny svobod?
3. Vyjmenujte příčiny k rozpoutání stoleté války.
4. Jaký byl její průběh v jednotlivých fázích?
5. Kdo to byla Jana z Arku?
6. Proč došlo v obou zemích k povstání poddaných, jak skončily?
7. Jak se vyvíjela po válce Francie?
8. Příčina a výsledek války růží.

Použitá literatura:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Dějepis 7 pro ZŠ a VG UČ*. Plzeň: Fraus, 2009. ISBN 978-80-7238-558-4.

Obrázky zdroj:

Kresčak. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Battle_of_crecy_froissart.jpg

Calais. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: [Http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Belagerung_von_Calais_1346-1347.JPG](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Belagerung_von_Calais_1346-1347.JPG)

Poitiers. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Battle-poitiers\(1356\).jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Battle-poitiers(1356).jpg)

Azincourt. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Schlacht_von_Azincourt.jpg

Jana z Arku. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Joan_of_arc_miniature_graded.jpg

Marcel. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: [Http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Charles5-Marcel.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Charles5-Marcel.jpg)

Wat Tyler. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: [Http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:DeathWatTyler.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:DeathWatTyler.jpg)

Ludvík XI. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: [Http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Louis_XI_of_France.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Louis_XI_of_France.jpg)

Jindřich VII. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: [Http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Henry_Seven_England.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Henry_Seven_England.jpg)